

Adviesnota aan de raad

Raadsvergadering: 1 februari 2024
Team: REO
Zaaknr: 62032-2023

Onderwerp: Groenstructuur en beleidsplan
Portefeuillehouder: wethouder H. Coppens
Zaaknummer: 62032-2023
Naam auteur: J.A.M. van Vliet Team: REO

Aan de raad

Inleiding

Groen is gezond! Het bevordert onder andere bewegen, recreatie en biodiversiteit. Groen is belangrijk voor Gemert-Bakel en daarom is het van belang dat er voor iedereen voldoende groen bereikbaar en toegankelijk is.

Het groenbeleidsplan 'Zeven kernen in het groen' vormde het afgelopen decennium de kernboodschap van het groenbeleid in de gemeente Gemert Bakel. Onze gemeente is groen, met zeven kernen in een groen buitengebied met zeer gewaardeerde bos- en natuurgebieden. Een kwaliteit om te behouden.

Met het oog op de Omgevingswet en de uitdagingen waar de gemeente voor staat (o.a. wonen, klimaat, energie) is het groenbeleidsplan 'Zeven kernen in het groen' aangescherpt. Daarnaast zijn de belangrijkste groenstructuren voor de gemeente opgenomen in het groenstructuur en beleidsplan 'Gezonde basis voor vitale dorpen en buitengebied'. Uitgangspunt van het structuur en beleidsplan is de betekenis van groen voor de gezondheid en kwaliteit voor leefomgeving.

Door middel van het openbare groen willen we bijdragen aan de gezondheid en de kwaliteit van leefomgeving van onze inwoners en bezoekers. Het groenstructuur en beleidsplan beschrijft de ambitie met bijbehorende strategieën.

We zoeken verbinding en aansluiting bij de integrale aanpak van de omgevingsvisie zodat zichtbaar wordt welke betekenis het groen kan vervullen bij het realiseren van maatschappelijke én ruimtelijke opgaven.

Het groenstructuur en beleidsplan 'Gezonde basis voor vitale dorpen en buitengebied' is een verdieping van de pijlers Openbare ruimte en Natuur & Landschap.

Onze stakeholders zijn met behulp van een workshop bevraagd naar hun bevindingen over het (openbare) groen binnen onze gemeente. Bewoners en andere belangstellenden hebben met Swipocratie en een inloopavond hun ideeën en aandachtspunten kunnen geven.

Ook de jongerenraad heeft haar input via Swipocratie kunnen leveren. Met name bij de gestelde dilemma's hebben zij een andere voorkeur aangegeven (onder andere meer groen voor de deurenrichtingsstraat-spelen in de natuur).

De 75% versie heeft voor een ieder ter inzage gelegen en geleid tot een reactienota.

Ook uw raad is tijdens het hele proces betrokken geweest.

Het groenstructuur en beleidsplan is voor een periode van tien jaar opgesteld.

De actualisatie van de Groennorm, Groene Kaart/Bomenverordening/Bijdrage regeling en Bomenbeheerplan valt buiten de opdracht voor het opstellen van het Groenstructuur en beleidsplan.

Beslispunten

- 1) Het Groenstructuur en beleidsplan 'Gezonde basis voor vitale dorpen en buitengebied' vast te stellen.
- 2) De financiële consequenties mee te nemen bij de Kadernota 2025 zodat dit betrokken wordt bij de integrale afwegingen voor de Begroting 2025.

Dit onderwerp komt aan de orde in:

Commissie Ruimte en Mobiliteit d.d. 17 januari 2024

Samenhang met eerdere besluiten en/of beleidsprogramma / raadsprogramma

In het coalitieprogramma is opgenomen:

- We houden het buitengebied levendig en leefbaar. Elke ontwikkeling moet een verbetering zijn voor de omgeving. Daarbij wordt de ontwikkeling van water en natuur gestimuleerd. (Bouwsteen 2)
- Door herstel van de biodiversiteit behouden we een gezonde, aantrekkelijke en toekomstbestendige leefomgeving voor mens en dier. (Bouwsteen 9)

Beoogd effect

Met het Groenstructuur en beleidsplan wordt beoogd een prettige, gezonde leefomgeving voor alle inwoners nu en voor de volgende generaties te realiseren.

Dat doen we door samen, met inwoners en stakeholders, het groen in onze gemeente te versterken tot een waardevol, robuust groen netwerk, waarmee de biodiversiteit wordt vergroot en zodanig dat ook wordt bijgedragen aan andere opgaven zoals klimaatverandering, woningbouwopgave, energietransitie. Als onderdeel van vitale dorpen en een toekomstbestendig buitengebied.

Duurzaamheid

Global Goal 3 draait om het zorgen voor toegang tot goede basis gezondheidszorg, het terugdringen van sterfte en ziekte als gevolg van verontreiniging, het beperken van het aantal verkeersdoden en gewonden en het zorgen voor toegang tot seksuele en reproductieve zorg.

Gezonde levens, bevorderen welzijn voor alle mensen van alle leeftijden.

Global Goal 12 richt zich op duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen, duurzame praktijken bij overheidsopdrachten.

Verduurzamen van consumptie en productiepatronen.

Global Goal 15 gaat om het versterken van duurzaam gebruik van bossen, droge gebieden, biodiversiteit en het integreren van waarden van ecosystemen en biodiversiteit in nationale en lokale planning.

Bescherming, herstel en duurzaam gebruik van ecosystemen.



Argumenten

1.1 Het beleidsplan is geactualiseerd.

Het Groenstructuur en beleidsplan 'Gezonde basis voor vitale dorpen en buitengebied' is de actualisatie van het beleidsplan Zeven kernen in het groen 2009-2019.

De visie en uitgangspunten zoals verwoord in het beleidsplan 2009-2019 zijn nog van toepassing. Op onderdelen is het beleidsplan aangescherpt en wordt het beleid vervolgd.

In het voorliggende plan wordt de waarde van groen specifiek benoemd.

In aanvulling op het vorige beleidsplan zijn in dit plan de belangrijkste groenstructuren aangegeven. Deze vormen de basis voor de identiteit en basiskwaliteit van een groene leefomgeving.

1.2 Het Groenstructuur en beleidsplan geeft een uitvoeringsprogramma voor meerdere jaren aan.

Het plan worden vier principes aangegeven en uitgewerkt. Volgens deze principes geven we invulling aan het groene deel van de openbare ruimte. In het uitvoeringsprogramma zijn de te nemen acties en de termijn van uitvoering aangegeven.

1.3 Duurzaamheid is een belangrijke pijler en wordt in het structuur en beleidsplan benadrukt.

Eén van de vier uitgangspunten (principes) uit het Groenstructuur en beleidsplan is dat we er voor zorgen dat er voldoende en duurzaam groen is voor iedere inwoner.

Duurzaam als:

- Zorgen voor beplanting passend bij de bodem en groeiplaatsomstandigheden
- Zorgen voor gevarieerd groen dat bijdraagt aan verschillende opgaven (onder andere gezondheid, natuur, klimaat, identiteit)
- Zorgen voor voldoende ruimte zodat beplanting zich kan ontwikkelen en tot de natuurlijke vorm kan uitgroeien.

1.4 Kwaliteit voor de leefomgeving wordt geborgd door bescherming van robuust groen in de dorpen.

Het Groenstructuur en beleidsplan (GSBP) sluit aan op de verstedelijkingsstrategie Brabant 2040. In de groenstructuurkaarten leggen we randvoorwaarden en aanknopingspunten vast die ons helpen om keuzes te maken ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven waar we als gemeente voor staan. In het GSBP is rekening gehouden met de (woningbouw) ontwikkelingen waar we momenteel mee bezig zijn en die we in de nabije toekomst verwachten.

2.1 Om het uitvoeringsprogramma en de groenimpuls te realiseren is extra budget nodig.

Voor 2023 is er een bedrag van € 30.000 voor de uitvoeringsprogramma opgenomen in de begroting. Vanwege de aangepaste planning is het budget niet in 2023 besteed en via de 2^e financiële rapportage 2023 overgeheveld naar 2024. Voor 2024 is er daarmee budget beschikbaar. Voor de daaropvolgende jaren is er extra budget nodig voor de voorbereidingen om tot uitvoering over te kunnen gaan (uitwerking van plannen tot opstellen bestek/werkomschrijving).

Onder het kopje financiën is aangegeven welke bedragen benodigd zijn voor de extra impuls.

Daarnaast zijn er de volgende budgetten reeds beschikbaar welke ook ingezet kunnen worden voor realisatie van het uitvoeringsprogramma.

Voor de daadwerkelijke fysieke realisatie willen we gebruik maken van het budget gereserveerd voor bevorderen natuurlijk evenwicht/biodiversiteit. Het vergroenen van de openbare ruimte zorgt ervoor dat de biodiversiteit toeneemt en dient daarmee hetzelfde doel. Jaarlijks is voor de komende jaren (2025-2027) € 85.000 beschikbaar.

Ook kunnen de gelden uit de voorziening "Herplant bomen en groenfonds" ingezet worden.

In deze voorziening is € 85.000 beschikbaar.

2.2 Het uitvoeringsprogramma vergt ook capaciteit.

Voor realisatie van de acties uit het uitvoeringsprogramma is er intern onvoldoende capaciteit aanwezig. Dit betekent dat voor de uitvoering er capaciteit ingehuurd zal worden. Het benodigde budget zal in de komende kadernota gevraagd worden.

Kanttekeningen

1.1. Het huidige beleidsplan biedt onvoldoende basis.

In het Groenstructuur en beleidsplan 'Gezonde basis voor vitale dorpen en buitengebied' zijn de belangrijkste groenstructuren opgenomen. Deze structuren vormen de basis van de Groene Kaart. Dit is bij vaststelling van dit plan geborgd.

Daarnaast wordt in het plan duidelijk aangegeven hoe we een robuust groen netwerk met waarde voor mens en dier kunnen beschermen. De vier principes focussen op de belangrijkste zaken voor groenbeleid.

1.2. Niet op alle onderdelen wordt aangesloten op de Omgevingsvisie

Aangezien het opstellen van de Omgevingsvisie parallel liep met de actualisatie van het groenbeleid sluit niet alles één op één aan. Voorbeeld is Milheeze: vanuit het dorp wordt aangegeven dat er ommetjes richting het noorden gewenst zijn. In het GSBP is aangegeven dat er dorpsommetjes richting het zuiden toegevoegd kunnen worden. In de nadere uitwerking zal hier rekening mee worden gehouden.

2.1. Onvoldoende budget maakt daadwerkelijk, robuust-duurzaam, vergroenen nauwelijks mogelijk.

Dankzij meer inzicht bij een breder publiek (en vanwege ervaren wateroverlast, hittestress) wordt het belang van groen voor de kwaliteit van leefomgeving duidelijker zichtbaar en voelbaar. De overheid/ gemeente heeft ook voor het vergroenen een voorbeeldfunctie. Om het verschil te kunnen maken en daadwerkelijk, robuust-duurzaam, te kunnen vergroenen is budget nodig.

2.2. In de huidige begroting is dit plan/programma niet meegenomen

Voor het opstellen en uitwerken van de acties is er intern onvoldoende capaciteit beschikbaar. Om inzicht te krijgen in de kosten voor uitvoering is een inschatting gemaakt van benodigde extra uren met bijbehorende kosten bij uitbesteding van de werkzaamheden. Dit is opgenomen onder het kopje financiën.

Voor de duidelijkheid: er is geen budget voor het verwerven van gronden opgenomen.

Vervallen "oude" regelgeving

het groenbeleidsplan 'Zeven kernen in het groen'

Financiën

Het voorgestelde beleidsplan kan niet binnen de huidige begroting worden uitgevoerd. Voorgesteld wordt de financiële effecten van de impuls voor vergroenen mee te nemen bij de Kadernota 2025, zodat dit betrokken wordt bij de integrale afwegingen voor de Begroting 2025.

De impuls resulteert in jaarlijks extra benodigd budget:

<i>termijn</i>	<i>jaartal</i>	<i>Totaal geschat</i>	<i>Bedrag per jaar</i>
Kort: 0-3 jaar	2025-2027	128.000	32.000
Middel: 4-7 jaar	2028-2031	580.000	145.000

Lang: 8-10 jaar	2032-2034	124.000	42.000
-----------------	-----------	---------	--------

De bedragen zijn het prijspeil van nu.

Communicatie

Zodra het Groenstructuur en beleidsplan door uw raad is vastgesteld zal dit gepubliceerd worden zowel via de gemeentelijke socials als in het Gemerts-Weekblad, de website van de gemeente Gemert-Bakel en in het gemeenteblad (overheid.nl).

Zodra er acties opgezet worden, wordt deze gecommuniceerd met onze inwoners. Zoals het beleidsplan beschrijft doen we het als gemeente integraal (intern) en niet alleen maar samen. Samen met stakeholders en inwoners!

Uitvoering

De komende 4 jaar (periode 0-3 jaar) is de aandacht in het uitvoeringsprogramma vooral gericht op het vergroenen van de versteende straten en wijken. Naast het vergroenen tijdens renovaties wordt gestart met het aanpakken van de overige versteende gebieden.

Om voldoende groen voor ieder inwoner beschikbaar te hebben wordt ook ingezet op realisatie van nieuw bos/natuur of park rondom de dorpen in aansluiting op de provinciale bossenstrategie.

Voor de uitvoering van acties uit het uitvoeringsprogramma wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande en lopende projecten/werkzaamheden. Ook wordt zoveel mogelijk aangesloten op kansen die zich voordoen.

Zodra het groenstructuur en beleidsplan is vastgesteld wordt het groenbeheerplan geactualiseerd. Naar verwachting wordt dit plan in 2024 aan uw raad ter besluitvorming voorgelegd.

Bijlagen

Bijlage 1) rapport: 'Gezonde basis voor vitale dorpen en buitengebied'
Groenstructuur en beleidsplan gemeente Gemert-Bakel.

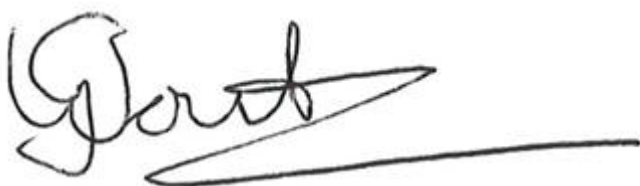
Bijlage 2) raadsbesluit

Ter inzage gelegde stukken

Gemert, 12 december 2023

het college van burgemeester en wethouders,
Secretaris,

de burgemeester,



G. Wouters



ing. M.S. van Veen

